วารสารรามคำแหง ฉบับบัณฑิตวิทยาลัย ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2561
Ramkhamhaeng University Journal: Graduate School Vol. 1 No. 2 May - August 2018
ISSN 2651 - 1673

การศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาและแนวคิดของสด กูรมะโรหิต ในนวนิยายชุดปักกิ่ง – นครแห่งความหลัง

An Analytical Study of the Use of Language and the Ideas of Sot Kuramarohita in the Novel Series, Peking-City of the Past

หนึ่งหทัย งามทัพ[1], สรตี ปรีชาปัญญากุล[2], สายวรุณ สุนทโรทก[3], วีรวัฒน์ อินทรพร[4]
[1]สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
[2,3,4]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาและแนวคิดของสด กูรมะโรหิต ในนวนิยายชุดปักกิ่ง – นครแห่งความหลัง ประกอบด้วย เรื่องที่หนึ่ง วารยา ราเนฟสกายา จำนวน 1 เล่ม เรื่องที่สอง คนดีที่โลกไม่ต้องการ จำนวน 1 เล่ม และเรื่องสุดท้าย เมื่อหิมะละลาย จำนวน 2 เล่ม โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสารและนำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า ด้านแนวคิด ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก แนวคิดด้านการเมือง ผู้เขียนสะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองระบอบกษัตริย์ การปฏิวัติทางการเมือง การต่อสู้ทางการเมืองของเหล่านักศึกษา การคอร์รัปชั่นของนักการเมือง เหล่านี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมทุกแห่งและเกิดขึ้นทุกยุคสมัย ผู้เขียนเสนอแนวคิดในการแก้ปัญหาโดยการจัดตั้งสหกรณ์เพราะสามารถช่วยเหลือให้พ้นจากสังคมที่มีการเอารัดเอาเปรียบได้ ประการที่สอง แนวคิดด้านสังคม ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นแนวคิดด้านความเหลื่อมล้ำในสังคม แนวคิดด้านค่านิยมทางวัตถุ สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุทำให้สังคมมีแต่ความวุ่นวาย ทั้งยังสะท้อนสภาพสังคมและวัฒนธรรมของสังคมจีนสมัยนั้นด้วย ประการสุดท้าย แนวคิดด้านปรัชญาการใช้ชีวิต รวมถึงศาสนาและความเชื่อ เพื่อให้เป็นแนวทางในการใช้ชีวิต ด้านการใช้ภาษา พบการใช้ภาษาที่โดดเด่น 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก การใช้คำ พบการซ้อนคำ ซ้ำคำ คำภาษาต่างประเทศ ทั้งภาษาจีนและภาษาอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครให้เด่นชัดมากขึ้น ประการที่สอง การใช้ประโยค พบการใช้ประโยคสมดุล และการใช้ประโยคคำถามช่วยกระตุ้นความคิดของผู้อ่าน ประการสุดท้าย การใช้ภาพพจน์ พบภาพพจน์ที่โดดเด่น 3 ลักษณะได้แก่ ประการแรก อุปมา พบว่าผู้เขียนใช้ภาพพจน์อุปมาเป็นจำนวนมาก ประการที่สองกล่าวอ้างถึง พบว่าผู้เขียนใช้การกล่าวอ้างถึงบุคคลสำคัญ และการอ้างถึงเหตุการณ์สำคัญ ๆ ประการสุดท้าย การใช้สำนวน พบว่าผู้เขียนใช้สำนวนมาเปรียบเทียบทั้งการกระทำของตัวละคร และความคิดของตัวละคร ผู้เขียนใช้ภาพพจน์เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจน เปรียบเทียบกับสำนวนเพื่อเชื่อมโยงกับเนื้อเรื่อง นอกจากนี้ยังทำให้เห็นผู้อ่านได้ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ทั้งทางด้านการเมืองและสังคม

คำสำคัญ: การวิเคราะห์แนวคิด; การวิเคราะห์ใช้ภาษา; นวนิยายชุดปักกิ่งนครแห่งความหลัง

วารสารรามคำแหง ฉบับบัณฑิตวิทยาลัย ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2561
Ramkhamhaeng University Journal: Graduate School Vol. 1 No. 2 May - August 2018
ISSN 2651 - 1673

Abstract

In this thesis, the researcher analyzes the use of language and the ideas of Sot Kuramarohita as expressed in the novel series, Peking-City of the Past. This series consists of four works: Waraya Ranevskaya; A Good Person the World Does Not Want; and the two-volume When the Snow Melts.

In carrying out this investigation, the researcher used documentary research methods with the results being descriptively presented.

Findings are as follows:

Insofar as concerns the aspect of ideas, the researcher found three important groups of ideas expressed in these works.

Firstly, in respect to politics, these ideas were monarchical government, political revolution, students participating in political struggles, and the corruption of politicians. All societies in all periods encounter these problems. In order to solve these problems, the author advocates establishing a cooperative society in which people become free and do not experience being taken advantage of by the unscrupulous. Secondly, in respect to the idea of society, the author's works reflect the concepts of social differentiation and materialism. These concepts brought about social chaos. The works also reflected the social and cultural conditions of Chinese society in the historical period of concern. Lastly, thirdly, philosophical concepts engaging lifeways, religion, and beliefs were depicted as providing guidelines in life.

In regard to the use of language, three dominant uses of language were found: Firstly, the researcher found overlapping wording, word repetition, and foreign words, whether Chinese or English. The author's objective in these instances was to accentuate the emotions of the characters. Secondly, in respect to sentences, the author used equivalent sentences and interrogatives in order to induce ideation on the part of readers. Lastly, thirdly, three kinds of images predominated. First, similes occurred very frequently. Second, the author made use of allusions by virtue of alluding to important personages and events. Last, third, the author used certain kinds of expressions in the course of comparing and contrasting the

Keywords: Analytical the ideas; Analytical of Language

ISSN 2651 - 1673

บทนำ

ภาษา คือ ถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อสารความหมายของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง(ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 868) ภาษาเป็นเครื่องมือของมนุษย์ในการติดต่อสื่อสารและถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดจากผู้หนึ่งไปสู่อีกผู้หนึ่ง ภาษาจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้เขียนนำมาใช้ถ่ายทอดเรื่องราวและความรู้สึกนึกคิดของตนสู่ผู้อ่านโดยที่ผู้เขียนแต่ละคนจะมีการเลือกใช้คำที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง มีการใช้ประโยคที่สละสลวย มีการใช้สำนวนเข้ามาเปรียบเทียบและให้แง่คิด และมีการใช้ภาพพจน์เพื่อสร้างภาพให้ผู้อ่านเห็นชัดเจนมากขึ้น ซึ่งผู้เขียนแต่ละคนก็จะมีลักษณะการประพันธ์ที่แตกต่างกันออกไป การใช้ภาษาในนวนิยายจึงถือว่ามีความสำคัญเพราะผู้เขียนต้องใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวของตัวละคร ความรู้สึกของตัวละคร การใช้ภาษาที่ดีจึงมีส่วนทำให้นวนิยายเรื่องนั้นมีคุณค่า อีกทั้งยังเป็นการแสดงฝีมือของผู้แต่งให้เป็นที่จดจำอีกด้วย

แนวคิด คือ สารที่เป็นข้อคิด หรือแนวคิดสำคัญของเรื่อง ที่ผู้แต่งมีจุดประสงค์ที่จะสื่อมายังผู้อ่าน สารนั้นมักจะเกี่ยวข้องกับความเป็นจริงของชีวิต เพื่อให้ผู้อ่านรู้และเข้าใจและนำไปเป็นข้อคิดเตือนใจ (ธัญญา สังขพันธานนท์, 2539, หน้า 182) แนวคิดถือเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่สอดแทรกไว้ในวรรณกรรม แม้ว่านวนิยายส่วนใหญ่จะมุ่งเพื่อให้ความบันเทิง ความสนุกสนานเพลิดเพลิน แต่ผู้เขียนมักจะถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนะที่มีต่อเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองผ่านนวนิยายที่ตนเขียนด้วย

สด กูรมะโรหิต เป็นนักเขียนที่น่าสนใจมากผู้หนึ่ง ได้รับการยกย่องว่ามีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อความได้ชัดเจน ถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างพิถีพิถัน ถ่ายทอดได้ถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร จนเหมือนผู้อ่านเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องนั้น อีกทั้งเป็นทั้งนักคิด และมักแฝงแง่คิดดีงามสู่ผู้อ่าน นักเขียน และนักอุดมคติ (อำพัน ฉายางกูร, 2521, หน้า 1-19) สดเป็นนักเขียนที่มีผลงานมากคนหนึ่งอีกด้วย มีทั้งนวนิยาย สารคดี งานแปล บทภาพยนตร์ บทละคร และเรื่องสั้น โดยเฉพาะนวนิยายของสด กูรมะโรหิต ที่เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นจำนวนมาก อาทิ นวนิยายชุดปักกิ่ง – นครแห่งความหลัง ขบวนเสรีจีน และระย้า เป็นต้น

ผู้วิจัยได้เลือกนำผลงานนวนิยายชุดปักกิ่ง – นครแห่งความหลังของสด กูรมะโรหิตมาศึกษาในด้านการใช้ภาษาและแนวคิด เนื่องจากนวนิยายชุดปักกิ่ง – นครแห่งความหลังนี้ ได้รับการคัดเลือกและแนะนำให้เป็นหนังสือดีที่คนไทยควรอ่าน โดยวิทยากร เชียงกูล ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นหัวหน้าคณะ ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2541 เป็นหนังสือที่มีศิลปะในการเขียน และการใช้ภาษาที่ดี มีคุณค่าทางศิลปะวรรณกรรม ทั้งในแง่รูปแบบ ความงาม ความไพเราะ ความสะเทือนอารมณ์ มีเนื้อหาสาระที่ดีความหมาย สะท้อนชีวิตและสังคม เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระแสดงออกถึงความริเริ่มสร้างสรรค์ สะท้อนให้เห็นความคิดอ่าน ความรู้ ประสบการณ์ สภาพของสังคม ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านมีทัศนะต่อชีวิต และต่อโลกที่กว้างขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการใช้ภาษาและแนวคิดในนวนิยายชุด ปักกิ่ง – นครแห่งความหลัง เพื่อให้ศิลปะการใช้ภาษาที่โดดเด่นและแนวคิดด้านต่าง ๆ ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องของผู้เขียน

ISSN 2651 - 1673

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดในนวนิยายชุด ปักกิ่ง – นครแห่งความหลัง
2. เพื่อศึกษาการใช้ภาษาในนวนิยายชุด ปักกิ่ง – นครแห่งความหลัง

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของข้อมูล

นวนิยายชุด ปักกิ่ง – นครแห่งความหลัง ดังนี้ (สด กูรมะโรหิต, 2515)

1. วารยา ราเนฟสกายา จำนวน 1 เล่ม 335 หน้า
2. คนดีที่โลกไม่ต้องการ จำนวน 1 เล่ม 357 หน้า (สด กูรมะโรหิต, 2515)
3. เมื่อหิมะละลาย จำนวน 2 เล่ม 779 หน้า (สด กูรมะโรหิต, 2518)

ขอบเขตของเนื้อหา

1. ด้านแนวคิด ได้แก่
   - 1.1 แนวคิดด้านการเมือง
   - 1.2 แนวคิดด้านสังคม
   - 1.3 แนวคิดด้านปรัชญาการดำเนินชีวิต
2. ด้านการใช้ภาษา ได้แก่
   - 2.1 การใช้คำ
   - 2.2 การใช้ประโยค
   - 2.3 การใช้ภาพพจน์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวคิดในนวนิยายชุด ปักกิ่ง – นครแห่งความหลัง ของสด กูรมะโรหิต
2. ทำให้ทราบการใช้ภาษาในนวนิยายชุด ปักกิ่ง – นครแห่งความหลัง ของสด กูรมะโรหิต
3. เป็นแนวทางในการศึกษาการใช้ภาษาและแนวคิดที่ปรากฏในผลงานเรื่องอื่นของสด กูรมะโรหิต ต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการใช้ภาษาและศึกษาการใช้แนวคิด

ความหมายของการใช้ภาษา ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2548, หน้า 45) ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาในหนังสือการเขียนสร้างสรรค์ความว่า การใช้ภาษาเป็นศิลปะที่ต้องฝึกฝน จนสามารถควบคุมให้ใช้ภาษาสื่อสารในงานเขียนได้ดั่งที่คิด โดยกล่าวถึงการใช้ภาษาสรุปได้ดังนี้

ISSN 2651 - 1673

1. การใช้คำ เลือกใช้คำให้เหมาะกับเนื้อความ การใช้คำที่มีชีวิต การเล่นคำ ทำให้งานเขียนมีสีสันแห่งท่วงทำนองแต่ง ทำให้ชวนอ่าน

2. การใช้สำนวนโวหาร การนำคำหลาย ๆ คำ มารวมกัน เรียบเรียงและสื่อความหมายอย่างมีวรรณศิลป์ เพื่อให้งานเขียนมีมิติ เพิ่มรสและกระทบต่อความรู้สึกของผู้อ่าน

3. การใช้สัญลักษณ์ เป็นศิลปะอย่างหนึ่งในการใช้ภาษา เพราะว่าสัญลักษณ์จะช่วยให้ผู้อ่านเกิดความสนุกในการคิดและการตีความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ในข้อความ

พรทิพย์ วนรัฐิกาล (2553, หน้า 1-42) ได้กล่าวถึงศิลปะการใช้ภาษาในหนังสือศิลปะและกลวิธีการเขียนไว้ว่า การใช้ภาษาที่ดี เป็นการสร้างสรรค์ถ้อยคำด้วยศิลปะการเขียน ผู้เขียนต้องรู้จักเลือกสรรคำที่เหมาะสมมาเรียบเรียง และสื่อความหมายให้สอดคล้องกับความคิดของผู้เขียนที่ต้องการถ่ายทอดสู่ผู้อ่าน หากผู้เขียนเห็นความสำคัญของการใช้ภาษาย่อมทำให้เกิดงานเขียนที่ดี ศิลปะการใช้ภาษาแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ศิลปะการใช้คำ เลือกใช้คำให้ถูกต้อง เลือกใช้คำให้ตรงความหมาย ใช้คำถูกต้องตามระดับภาษา และใช้คำที่สื่อความหมายได้อย่างชัดเจน

2. ศิลปะการใช้ประโยค เรียบเรียงประโยคให้ถูกต้อง วางส่วนขยายให้ถูกที่

3. ศิลปะการใช้สำนวน ควรใช้สำนวนให้ถูกต้องและตรงตามความหมาย

4. ศิลปะการใช้ภาพพจน์ ควรใช้โวหารภาพพจน์ให้เหมาะกับงานเขียน

กล่าวโดยสรุปการใช้ภาษา หมายถึง ศิลปะการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและเห็นภาพ โดยการศึกษาการใช้ภาษามักจะศึกษาเรื่องการเลือกใช้คำ การใช้ประโยค การใช้สำนวน การใช้สัญลักษณ์ และการใช้โวหารภาพพจน์

ความหมายของแนวคิด สายทิพย์ นุกูลกิจ (2543, หน้า 182-195) ได้กล่าวถึงแนวคิดในหนังสือวรรณกรรมไทยปัจจุบันว่าในนวนิยายจะมุ่งแสดงแนวคิดของเรื่องไว้หลายแนว เพราะผู้แต่งต้องการให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของชีวิต ของโลก และมีประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

ยุวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา (2544, หน้า 153) ได้กล่าวถึงแนวคิดไว้ว่า แนวคิด คือ ความคิดหลักที่ผู้แต่งต้องการเสนอ เป็นความหมายรวมของเรื่องทั้งเรื่อง ดังนั้นแนวคิดจึงคุมส่วนประกอบทั้งหมดของเรื่อง เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่ผู้แต่งต้องการสื่อ นอกจากนี้ยังนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับไว้แนวคิดดังนี้

1. แนวคิดบางครั้งอาจไม่ได้เสนอสาระสำคัญของชีวิต แต่มีจุดหมายเพื่อความเพลิดเพลินของผู้อ่าน

2. แนวคิดสามารถมีได้มากกว่าหนึ่งแนวคิด

3. แนวคิดไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเชื่อและค่านิยมของผู้อ่านกล่าวโดยสรุปแนวคิด หมายถึง ข้อคิด หรือความคิดสำคัญหรือ ซึ่งอาจจะเป็นแนวคิด ทั้งทางด้านสังคม ด้านชีวิตและอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ ซึ่งผู้แต่งจะนำเสนอผ่านงานประพันธ์ โดยสอดแทรกผ่าน ฉาก ตัวละคร บทสนทนา ฯลฯ เพื่อถ่ายไปยังผู้อ่านให้มองเห็นภาพสังคมและชีวิตต่าง ๆ ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ISSN 2651 - 1673

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลัดดา ราตรีพฤกษ์ (2541) ศึกษาเรื่อง *การวิเคราะห์นวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษม* จำนวน 8 เรื่อง ในด้านแนวคิด และศิลปะการใช้ภาษา ผลการศึกษาพบว่าผู้เขียนนำเสนอแนวคิดหลายแนวและเป็นแนวคิดที่ทันสมัย น่าสนใจและสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี ปิยะพร ศักดิ์เกษมมีความสามารถในการใช้กลวิธีเสนอแนวคิดที่เหมาะสมทำให้เนื้อเรื่องน่าสนใจ คือ การเสนอแนวคิดโดยใช้แก่นเรื่อง การเสนอแนวคิดโดยใช้บทสนทนา การเสนอแนวคิดผ่านตัวละคร และการเสนอแนวคิดโดยใช้กลวิธีการเล่าเรื่อง ในด้านศิลปะการใช้ภาษา ปิยะพร ศักดิ์เกษม มีความสามารถในการใช้คำที่ไพเราะ สามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างชัดเจน มีการนำสำนวนมาใช้เปรียบเทียบได้อย่างเหมาะสม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

ศิริบูรณ์ เถกิงสุข (2543) ศึกษาเรื่อง *การวิเคราะห์นวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ ที่แต่งในช่วง พ.ศ. 2522 – 2535* จำนวน 25 เรื่อง ในด้านแนวคิดและกลวิธี ผลการศึกษาพบว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดทั้งหมด 6 ด้าน คือ แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัวไทยทั้งในเมืองและชนบทมีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิด แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาของคนชนบทที่มีโอกาสน้อยเพราะฐานะยากจน ตลอดจนสถานที่เรียนไม่เหมาะสม ครูไม่เพียงพอ แนวคิดเกี่ยวกับสังคมชนบทที่มีวิถีชีวิตเรียบง่ายผูกพันกับธรรมชาติ มีค่านิยมกตัญญูรู้คุณ เอื้อเฟื้อ ซื่อสัตย์ ยึดมั่นขนบธรรมเนียมประเพณี แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

อรทิพย์ อังศุธรรังสี (2550) ศึกษาลีลาการใช้ภาษาในนวนิยายของนางชมัยภร แสงกระจ่าง โดยเลือกหนังสือนวนิยายที่ได้รับการพิมพ์รวมเล่มแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 – 2547 จำนวนทั้งสิ้น 17 เรื่อง โดยศึกษาด้านการใช้คำ ประโยค สำนวน และโวหารภาพพจน์ ผลการศึกษาพบว่า ลีลาการใช้ภาษาในนวนิยายของนางชมัยภร แสงกระจ่าง มีลักษณะเด่น คือ มีการสรรคำมาใช้ในหลายลักษณะ ได้แก่ การซ้ำคำ การใช้คำซ้ำ การใช้คำซ้อนเพื่อเสียงและความหมาย การใช้คำภาษาต่างประเทศ การใช้คำเสริม การใช้คำสร้อย และการใช้คำอุทาน ด้านการใช้ประโยค พบการใช้ประโยคในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม และประโยคคำสั่ง ด้านการใช้สำนวน พบการใช้สำนวนเดิมและใช้สำนวนไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำ ด้านโวหารพบว่า มีการใช้ภาพพจน์อุปมา อุปลักษณ์ สัญลักษณ์ อติพจน์ บุคคลวัต สัจพจน์ นามนัยและการกล่าวอ้างถึง จะเห็นได้ว่า นางชมัยภร แสงกระจ่าง มีลีลาการใช้ภาษาในการแต่งนิยายที่หลากหลาย ตลอดจนยังแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้และความเพลิดเพลิน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมนวนิยายชุด ปักกิ่ง – นครแห่งความหลังของสด กูรมะโรหิต
2. รวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลงานของสด กูรมะโรหิต
3. รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแนวคิด

ISSN 2651 - 1673

4. รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการใช้ภาษา

5. รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศึกษาการใช้ภาษาและแนวคิด

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

1. ด้านแนวคิด ได้แก่
   - 1.1 แนวคิดด้านการเมือง
   - 1.2 แนวคิดด้านสังคม
   - 1.3 แนวคิดด้านปรัชญาการดำเนินชีวิต
2. ด้านการใช้ภาษา ได้แก่
   - 2.1 การใช้คำ
   - 2.2 การใช้ประโยค
   - 2.3 การใช้ภาพพจน์

ผลการวิจัย

ด้านแนวคิด

1. แนวคิดด้านการเมือง พบแนวคิดการปกครองทั้งของจีน รัสเซีย และไทย การปฏิวัติที่ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง เกิดลัทธิคอมมิวนิสต์ เกิดสงครามและแนวคิดด้านนักการเมืองที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่โปร่งใส หาช่องทางเอาประโยชน์ ไม่ตั้งใจทำงานเพื่อประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาในทุกสังคมและทุกสมัย และนำเสนอแนวคิดสหกรณ์ที่ผู้เขียนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาว่าแนวคิดนี้จะสามารถช่วยเหลือให้พ้นจากสังคมแห่งการเอาเปรียบได้

2. แนวคิดด้านสังคม พบแนวคิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่เกิด คนจนไม่ได้รับการดูแล ถูกเอารัดเอาเปรียบ ไม่มีความยุติธรรม และนิยมการบูชาวัตถุสิ่งของ อำนาจ เงินตรา สังคมวัดคุณค่าของทุกอย่างด้วยเงินตรา ยกย่องบุคคลโดยใช้มาตรวัดที่ความมั่งมี ผู้ใดมีเงินจะได้รับการยกย่อง ซึ่งเป็นปัญหาที่ปรากฏอยู่ในทุกสังคมเรื่อยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

3. แนวคิดด้านปรัชญาการดำเนินชีวิต พบแนวคิดด้านการใช้ชีวิตที่เสนอทัศนะที่น่าสนใจของชีวิต ผู้อ่านได้รับรู้ว่าชีวิตเปรียบเหมือนละคร ต้องแสดงไปตามบทบาท เมื่ออยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ชีวิตเปรียบเสมือนการต่อสู้ ต้องเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จำนวนมาก รวมถึงการนำเสนอปรัชญาด้านศาสนาและความเชื่อ ที่จะช่วยให้พ้นจากกิเลส นอกจากนี้ยังพบการนำเสนอแนวคิดด้านความเชื่อเรื่องโชคชะตา และความไม่แน่นอนของชีวิต ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ที่หากคนผู้นั้นกระทำสิ่งใด ย่อมได้รับสิ่งนั้นเป็นการตอบแทน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้อ่านระมัดระวังในการใช้ชีวิตมากขึ้น

ด้านการใช้ภาษา

1. การใช้คำ แบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะได้แก่ ประการแรกผู้เขียนการใช้คำซ้อนเป็นจำนวนมาก

ISSN 2651 - 1673

โดยผู้เขียนมักจะนำคำที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกันมาเรียงต่อกัน 2-3 คำ เพื่อช่วยในการเน้นความหมายให้หนักแน่นและชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ยังซ้อนคำเพื่อสร้างภาพพจน์ให้ผู้อ่าน ประการที่สองพบว่าผู้แต่งคำซ้ำโดยเขียนคำนั้นซ้ำ บางครั้งซ้ำเพียงแค่ 2 ครั้ง บางครั้งซ้ำถึง 3 - 4 ครั้ง โดยผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ในการซ้ำคำ คือ เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครให้เด่นชัดมากยิ่งขึ้น เพื่อเน้นย้ำการกระทำของตัวละคร และเพื่อแสดงลักษณะนิสัยของตัวละครให้ชัดเจน ประการสุดท้ายพบว่าผู้เขียนใช้คำทับศัพท์ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาจีนเป็นจำนวนมาก โดยผู้เขียนมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความหมายหรือคำนิยาม เพื่อสื่อความหมายโดยทั่วไป และเพื่อให้เข้ากับบรรยากาศ สถานที่ และตัวละคร

2. การใช้ประโยค แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ประการแรก การใช้ประโยคสมดุล พบว่าผู้เขียนมีการใช้ประโยคที่มีการซ้ำคำ โดยจะซ้ำคำเดิมนั้นเป็นคำขึ้นต้นประโยค เพื่อเน้นให้เห็นถึงการกระทำ ความคิดของตัวละคร และเน้นความหมาย ความรู้สึกที่ต้องการสื่อกับผู้อ่านให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ประการที่สองพบว่าผู้แต่งมักจะตั้งคำถามโดยใช้คำว่า อะไร อย่างไร เพียงใด แล้วหรือ ผู้เขียนตั้งคำถามเพื่อจะกระตุ้นความคิดทั้งของตนเองและของผู้อ่าน และเพื่อช่วยเตือนสติให้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา

3. ด้านการใช้ภาพพจน์ พบภาพพจน์ 3 ลักษณะได้แก่ ประการแรก อุปมา พบว่าผู้เขียนใช้ภาพพจน์อุปมาเป็นจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่จะพบคำที่ใช้ในการเปรียบเทียบได้แก่ เหมือน เสมือน ราวกับ ประหนึ่ง ผู้เขียนใช้ภาพพจน์อุปมามีวัตถุประสงค์หลักเพื่อช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ ประการที่สองกล่าวอ้างถึง พบว่าผู้เขียนใช้การกล่าวอ้างถึงบุคคลสำคัญ และการอ้างถึงเหตุการณ์สำคัญ ๆ โดยบุคคลที่ถูกกล่าวอ้างถึงส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับเนื้อเรื่อง และนอกจากนี้ยังทำให้เห็นถึงความสามารถทางด้านประวัติศาสตร์ และความสามารถในการแต่งของผู้เขียนที่สามารถโยงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์เข้ากับเนื้อเรื่องได้อย่างดี ประการสุดท้าย การใช้สำนวน พบว่าผู้เขียนใช้สำนวนมาเปรียบเทียบทั้งการกระทำของตัวละคร และความคิดของตัวละคร ให้ผู้อ่านได้เห็นการเปรียบเทียบอย่างชัดเจน โดยสำนวนที่ผู้เขียนนำมาใช้ ผู้อ่านเข้าใจและทราบความหมายเป็นอย่างดีอยู่แล้ว

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์นวนิยายชุดปักกิ่ง – นครแห่งความหลัง ของสด กูรมะโรหิต โดยใช้เกณฑ์กำหนดประเภทการศึกษาการใช้ภาษาและแนวคิด ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ว่า นวนิยายชุดปักกิ่ง – นครแห่งความหลัง ของสด กูรมะโรหิต ผู้เขียนมีการใช้ภาษาที่โดดเด่น และถ่ายทอดความเป็นตัวตนของผู้เขียนได้อย่างชัดเจน ผู้เขียนถ่ายทอดเรื่องราวในนวนิยายได้อย่างดี มิได้มีเพียงความสนุกสนานเพลิดเพลินเท่านั้น ผู้เขียนยังมีการสะท้อนภาพสังคมและวัฒนธรรมจีนให้ผู้อ่าน โดยสอดแทรกข้อคิดเรื่องการใช้ชีวิตและให้ความรู้ด้านภาษาและประวัติศาสตร์กับผู้อ่าน ผู้เขียนเล่าเรื่องปัญหาฝุ่นในเมืองปักกิ่ง เรื่องเมืองเซี่ยงไฮ้ที่ไม่ใช่เมืองโบราณแต่หากเต็มไปด้วยความทันสมัยเพราะได้รับวัฒนธรรมจากตะวันตก เรื่องสภาพภาพบ้านเมืองที่สูญ

ISSN 2651 - 1673

เสียหลังการทำสงคราม ทั้งยังสอดแทรกทัศนะของตนเองที่มีต่อสังคม การใช้ชีวิต การเมือง การปกครอง ความเชื่อ ศาสนา และประวัติศาสตร์ อาทิ ความเหลื่อมล้ำของสังคมและค่านิยมของวัตถุ กระตุ้นผู้อ่านไม่ให้หลงไปกับค่านิยมด้านเงินตรา ความเชื่อเรื่องโชคชะตา ความเชื่อเรื่องบุญกรรม เป็นต้น ทำให้ผู้อ่านได้แง่คิดและมีความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ด้านการใช้ภาษาผู้เขียนมีความสามารถในการใช้คำซ้ำ คำซ้อน และมีความพิถีพิถันในการเล่าเรื่อง โดยผู้เขียนมักจะนำคำมาเรียงต่อกัน 2-3 คำ เพื่อช่วยในการเน้นความหมาย ดังข้อความ “ข้าพเจ้าเชื่อว่า คงจะได้พูด-พูด-พูด จนกระทั่งเกือบไม่มีอะไรจะพูดอีก พูดให้สบายอกสบายใจเสียทีหนึ่ง” การคำซ้ำเช่นนี้จึงสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างดี มีการถามคำถามให้ผู้อ่านได้คิดราวกับผู้อ่านได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในเรื่อง และมีการใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ เช่น เปรียบการคอร์รัปชั่นเป็นโรคมะเร็งร้าย เปรียบประเทศจีนเป็นมังกร เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้น

จากการศึกษาวิเคราะห์นิยายชุดปักกิ่ง-นครแห่งความหลัง ตัวละครเอกที่ชื่อระพินทร์นั้นเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของสด กูรมะโรหิต ระพินทร์นักเรียนที่ได้รับทุนไปศึกษาต่อที่ประเทศจีน เป็นทั้งนักเขียน นักหนังสือพิมพ์ มีบุคลิกเป็นคนช่างคิด ช่างเขียน แต่ไม่ช่างพูด ยึดมั่นอุดมการณ์ ไม่นิยมระบอบคอมมิวนิสต์ การคอร์รัปชั่นของนักการเมือง ซึ่งจากการศึกษาประวัติส่วนตัวของผู้เขียนจะเห็นได้ว่าบุคลิกลักษณะ และความคิดที่ผู้เขียนถ่ายทอดผ่านตัวละคร เป็นบุคลิกที่ใกล้เคียงความจริง ทั้งเรื่องบุคลิกความเป็นนักคิด นักเขียน สดเป็นคนที่รักความยุติธรรม และมีความมุ่งหวังอยากให้คนจนในสังคมไม่ถูกเอาเปรียบ เป็นผู้ที่รักชาติบ้านเมือง และเป็นผู้ที่สนใจเรื่องการเมืองการปกครอง และมีทัศนะที่ชัดเจนในการต่อต้านการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ และสดก็เป็นนักเรียนที่ได้ทุนไปศึกษาต่อยังประเทศจีน นอกจากนี้ยังเป็นพุทธศาสนิกชนที่ยึดมั่นในคำสอนของพระพุทธเจ้า เชื่อในเรื่องผลแห่งการกระทำ เชื่อในเรื่องชีวิตเป็นอนิจจัง และยึดมั่นในการสร้างความดี เพราะชีวิตของสด กูรมะโรหิตเองได้ผ่านเรื่องราวความไม่แน่นอนของชีวิตมาเช่นเดียวกัน ลีลาการเขียนของสดทำให้ผู้อ่านได้รู้จักตัวตนและเห็นภาพบุคลิก การกระทำ ความคิด และความรู้สึกของผู้เขียนผ่านตัวอักษรได้อย่างชัดเจน จนเหมือนได้รู้จักผู้เขียนด้วยตนเอง

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า นวนิยายชุดปักกิ่ง – นครแห่งความหลังของสด กูรมะโรหิต มีการใช้ภาษาที่โดดเด่น และแสดงแนวคิดที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิด และบุคลิกลักษณะของผู้เขียน เป็นผลงานที่มิได้ให้แต่ความเพลิดเพลิน แต่ยังอุดมไปด้วยความรู้ ควรค่าแก่การศึกษา และเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น เหมาะสมที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นหนึ่งในหนังสือดีที่คนไทยควรอ่าน

ข้อเสนอแนะ

สด กูรมะโรหิต เป็นนักเขียนที่มีความสามารถและมีผลงานเป็นจำนวนมาก นอกจากนวนิยายแล้ว ผู้เขียนยังมีผลงานด้านอื่น ๆ ที่น่าสนใจศึกษาดังนี้

1. การใช้ภาษาในงานสารคดี ของสด กูรมะโรหิต
2. การใช้ภาษาในงานประพันธ์ประเภทบทละคร ของสด กูรมะโรหิต

ISSN 2651 - 1673

เอกสารอ้างอิง

กุศล นาคะชาต. (2519). *ศึกษาชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของสด กูรมะโรหิต.* วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชิดหทัย นุตสถาปนา. (2525). *ศึกษาวิเคราะห์นวนิยายเอกของสด กูรมะโรหิต.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธัญญา สังขพันธานนท์. (2539). *วรรณกรรมวิจารณ์.* กรุงเทพมหานคร: นาคร.

พรทิพย์ วนรัฐิกาล. (2553). *ศิลปะและกลวิธีการเขียน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ยุวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา. (2544). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดี* (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554* (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์.

ลัดดา ราตรีพฤกษ์. (2541). *วิเคราะห์นวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษม.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิทยากร เชียงกูล และคณะ. (2542). *สารานุกรมแนะนำหนังสือดี 100 เล่มที่คนไทยควรอ่าน.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.).

วิกิพิเดีย. (2556). *หนังสือดี 100 เล่มที่คนไทยควรอ่าน.* ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2558, จาก https://th.wikipedia.org/wiki

ศิริบูรณ์ เถกิงสุข. (2543). *วิเคราะห์นวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิวกานต์ ปทุมสูติ. (2548). *การเขียนสร้างสรรค์ไม่ยากอะไรเลย.* สุพรรณบุรี: ศูนย์เรียนรู้ ทุ่งสักอาศรม.

สด กูรมะโรหิต. (2515). *ปักกิ่ง – นครแห่งความหลัง.* กรุงเทพมหานคร: เสริมวิทย์บรรณาคาร.

สด กูรมะโรหิต. (2515). *คนดีที่โลกไม่ต้องการ.* กรุงเทพมหานคร: เสริมวิทย์บรรณาคาร.

สด กูรมะโรหิต. (2518). *เมื่อหิมะละลาย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: เสริมวิทย์บรรณาคาร.

สายทิพย์ นุกูลกิจ. (2543). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: เอส อาร์ พริ้นติ้ง.

อรทิพย์ อังศุธรรังสี. (2550). *ศึกษาลีลาการใช้ภาษาในนวนิยายของนางชมัยภร แสงกระจ่าง.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อำพัน ฉายางกูร. (2521). *อนุสรณ์รับพระราชทานเพลิงศพนายสด กูรมะโรหิต.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยเขษม.